

Келесіді:
Кәсіподак комитеті
Мусина Ж.С.

Бекітемін:
Мектеп директоры
Терекова Ж.У.
31.08.2023жыл

Мектептің ішкі тәртібінің типтік ережелері

Мектептің ішкі тәртібінің типтік ережелері

Түсініктеме хат

Мектептің ішкі тәртібінің типтік ережелері дегеніміз - құжат, оның негізінде жұмыс берушімен жұмысының еңбек катынастары заңға сәйкес белгіленеді. МІТТЕ мекемедегі еңбек тәртібін, жұмысшыны мадақтау, жазалау тәртіптерін, құқық, міндег, жауапкершіліктерді аныктайды. Мектептің ішкі тәртіп ережелері МІТТЕ негізінде әр мекемеде өз бетінше құрастырылды және ол ұжымдық шартқа косымша да бола алады. Ережесінің бірінші бетіне мекеменің толық атауы және бас әріппен жазылған құжаттың аты орналасады. Егерде дайындалған ішкі тәртіп ережесі ұжымдық шарттың косымшасы болса, тиісті белгі қойылады. Оң жактағы жоғарғы бұрышта құжаттың бекітілуі көрсетіледі. Мысалы, Бекітемін.Директор фамилиясы,аты,жөні. Уақыты ішкі тәртіп ережесінің жасалған күні болып, оның бекітілген күні белгіленеді. Мектептің ішкі тәртіп ережелерінде мекеменің жұмысының ерекшеліктері, жұмыс барысында жиғе кездесетін жағдайлар кебірек қамтылып көрсетілуі керек. Мектептің ішкі тәртіп ережесіне жұмысшының жағдайын нашарлататын шарттар кірмейді. Дайындалған ережелері міндегі турде мекеменің барлық белімдерімен, кәсіподак комитетінің уәкілімен көлісіліп, содан кейін ғана басшымен бекітіледі. Бекітілген ережелермен барлық қызметкерлерді колхат ала отырып таныстыру қажет. Мектептің ішкі тәртіп ережелері кез-келген уақытта оқуга болатын жерде ілулі тұруға тиіс.

1. Мектептің ішкі тәртіп ережелері

1.Жалпы ереже

1.1. Ереженің мақсаты еңбек ұжымының жұмысын дұрыс ұйымдастыруға, жұмыс уақытын дұрыс пайдалануға , қызметкерлердің жұмысының сапасын арттыруға, еңбек тәртібін нығайтуға, балалардың құқығын, өмірін қоргауға ықпал ету.

1.2. Еңбек тәртібі бұл- тек қана ішкі тәртіп ережелерін сактау емес, ол өз жұмысына шығармашылықпен қарау, жұмыс сапасын көтеру, жұмыс уақытын тиімді пайдалану.

2. Қызметкерлерді жұмысқа қабылдау және шығару

2.1. Жұмысқа тұрушы қызметкер мектеп әкімшілігіне төмендегі құжаттарды көрсетуге міндегі:

- жеке қуәлік
- еңбек кітапшасы
- кәсіптік білімі туралы құжат(көшірме)
- -категория берілгендігі туралы құжат
- -грамота, медаль, ордендермен мадақталғандығы туралы құжат (көшірме)
- -әміrbаян
- -3x4 сурет
- -әскери билет (көшірме)
- -медициналық анықтама
- білімін көрсету, куәліктер, сертификаттар

2.2. Косымша жұмыс істеуге кіргендер еңбек кітапшасының көшірмесін және негізгі жұмыс орнынан қызметін және жұмыс жасау кестесін көрсететін анықтама тапсырады.

2.3.Жұмысқа қабылдау мектеп және қызметкер арасындағы еңбек шартын жазбаша түрде толтыру арқылы жүргізіледі.Еңбек шарты, екі жақтың келісімімен, сынау мерзімімен жасалуы мүмкін. Сынау мерзімі, қызметкердің еңбекке жарамсыздық кезеңдерін, жұмыста болмаган уақыттарын есептемегендеге, үш айдан аспау керек.

2.4.Еңбек шарты жасалған соң,әкімшілік жұмысқа қабылдау туралы бүйрық шығарып,ол бүйрық қызметкерге қолхат ала отырып жеткізіледі.Жұмысқа қабылданған немесе басқа жұмысқа ауыстырылған қызметкерлерді мектеп әкімшілігі жұмысқа кіріспес бүрін міндетті түрде:

- -бекітілген жұмыспен, міндеттерінен, еңбек ақысымен таныстырады.
- -енбекті қорғау, қауіпсіздік ережелері,өрт қауіпсіздік ережелерімен,сондай-ақ қызмет белмелерін пайдалану ережелерімен таныстырып өтеді.

2.5. Әрбір қызметкерге жеке іс қағазы жүргізіліп,оның ішінде өмірбаяны,құжаттарының көшірмелері, медициналық анықтама,жұмысқа қабылданғандығы туралы бүйрық,мадактаулар жинақталады.Жеке іс қағазы мектепте сакталады.

2.6.Қызметкерлердің шенберінде, уақытша жоқ адамның орнына немесе өндірістік қажеттілікке байланысты уақытша басқа жұмысқа ауыстыру тек қана қызметкердің келісімімен жүргізіледі.

2.7. Мектеп жұмысын ұйымдастырудагы өзгерістерге байланысты (класс санының, оку жоспарының жұмыс кестесінің өзгеруі,тәрбиелеудің жаңа түрлерінің енгізуі, эксперименттік жұмыстар, т.б.).Қызметкердің еңбек шартында өзгерістер болуы мүмкін:енбек ақы колемі, жұмыс кестесі,косымша жұмыс түрлерінің берілуі немесе алынып тасталуы (класс жетекшілік,кабинет менгерушілігі,т.б.).Қызметкер еңбек шартындағы өзгерістермен бір ай бүрін хабардар болуы қажет.

2.8.Мектеп әкімшілігі қызметкер жұмыстан шыққан күні толық есеп айырысып,толтырылған еңбек кітапшасын береді.Еңбек кітапшасына жұмыстан шыгу себебі занга сәйкес,заннның бабына байланысты толтырылады.

3. Қызметкерлердің негізгі міндеттері:

3.1.Мектептің педагогы қызметкерлері балалардың өмір қауіпсіздігіне, деңсаулығына оқу уақытында, мектептің ұйымдастыруымен мектептен,кластан тыс шаралар өткізу барысында толық жауап береді.Оқушылар жаракат алған жағдайда міндетті түрде әкімшілікке хабарлау.

3.2. Мектеп қызметкерлері міндетті:

3.2.1.сабак беруде теориялық, практикалық білім,икем-дағдыларды білуғе;

3.2.2.білім берудің жалпы мемлекеттік стандартының талабына сәйкес білім беру санасын қамтамасыз етуге;

3.2.3.окушыларға патриоттық тәрбие беру,адамгершілік қасиеттерді бойларына сініруге;

3.2.4.ата-аналарын құрметтеуге, коршаган органы қорғауга тәрбиелеу;

3.2.5.бес жылда бір рет аттестациядан өтуге;

3.2.6.енбек тәртібін сақтауга,мектеп әкімшілігінің айтқанын уақытылы орындауга,жұмыс уақытын пайдалы еңбекке жумсауга;

3.2.7.гуманистік принциптерді және педагогтың кәсіби этикалық ережелерін сақтауга;

- 3.2.8.еңбек және техникалық қауіпсіздік,өрт қауіпсіздік ережесін сактауга;
- 3.2.9.белгіленген уақытта медициналық тексеруден өтуге,санитарлық ережелерді,еңбек гигиенасын сактауга;
- 3.2.10.жұмыста,қоғамдық жерлерді, үжымды-этикалық ережелерді сактау,ата-аналармен сыйайы,әдепті болу;
- 3.2.11.жұмыс орнын,табель, қажетті қурал-жабдықтарды ұқыпты ұстau;
- 3.2.12.құжаттарды сактау тәртібін орындау;
- 3.2.13.мектеп мүлкін ұқыпты ұстau,жарық,жылу,суды тиімді пайдалану;
- 3.2.14.құжаттарды уақытында,ұқыпты толтыру
- 3.2.15.окушылардың және ата-аналардың ар-намысын сыйлау;
- 3.2.16.окушыларга этикет нормасын сактауда үлгі болу:жүріс-тұрыс,сөйлеу,киім кио этикеті.
- 3.3.Мұғалімнің сабакқа күнтізбелік және сабақ жоспарымен дайындалып келеді.
- 3.4.Мұғалім окушылардың асханада тамақтануын ұйымдастырып, бақылайды.

3.5.Дене шынықтыру мұғалімі,класс жетекші медициналық қызметкер окушылардың денсаулығы туралы анықтамалардың тапсырылуын қадағалайды.

3.6.Кітапханашы,класс жетекші окушылардың кітаппен қамтамасыз етілуін бақылайды.

3.7.Жұмыска себепсіз келмей қалған жағдайда,қызметкер сол күнгі жұмыс күнінен калдыrmай,өзі немесе тумаларын достарының көмегімен әкімшілікті хабардар етуі қажет және жұмыска келген күні жұмыстан қалған себептері туралы маглұмат беру керек.

4.Әкімшіліктің негізігі міндеттері

4.1. Мектеп әкімшілігі окушылардың құқығының сақталуына,мектеп ішіндегі,мектептен, кластан тыс шаралар кезіндегі өмір қауіпсізігіне денсаулығына жауап береді.Жаракат алу оқигасы болған жағдайда білім беру басқармасына хабарлайды.

4.2. Мектеп әкімшілігі міндетті:

4.2.1.окушыларды салауатты өмір салтын қалыптастыруға,олардың денсаулығын нығайтуға,ауруларды болдырмау жолдарын карастыру.

4.2.2.окушылардың құқығының сақталуына,өмір қауіпсіздігіне,білім алуына қажетті жағдайларды жасау.

4.2.3.мемлекеттік жалпы білім беру стандарттары негізінде жасалған ережелерге сәйкес оку жүктемесін,сабак кестесін бекіту.

4.2.4.мектеп қызметкерлерінің,мектеп Ережесіне сай міндеттерін орындауларын қамтамасыз ету.

- 4.2.5.мектеп қызметкерлерінің еңбегін дұрыс үйымдастыру,әркайсынына жұмыс орнын белгілеу,құрал-жабдықтармен қамтамасыз ету.
- 4.2.6.енбек және өндірістік тәртіптің қатан сақталуын қамтамасыз ету.
- 4.2.7.тәртіпті нығайтуға бағытталған үйымдастыру және тәrbие жұмыстарын үнемі жүргізіп отыру,жұмыс уақытының бос кетуін болдырмау,тұракты еңбек ұжымын қалыптастыру.
- 4.2.8.енбек тәртібін бұзгандарға ұжым пікірін ескере отырып,уақытында шара қолдану.
- 4.2.9.жұмысқа,маскүйінде келген қызметкерді,сол күні өзінің міндеттерін аткаруға жібермеу және занға сәйкес шара қолдану.
- 4.2.10.оку-тәrbие процесінің дамуына жағдай жасау.
- 4.2.11.жұмыс санасын арттыруға шаралар жүргізу,енбекті ғылыми тұрғыда үйымдастыруға жағдай тудыру.
- 4.2.12.қызметкерлердің озық тәжірибесін зерттеу,тарату,өндіруді үйымдастыру.
- 4.2.13.мектеп қызметкерлерінің үнемі білім жетілдіруін үйымдастыру.
- 4.2.14.белгіленген мерзімде педагог қызметкерлердің аттестациясын өткізу,жұмыс жасай отырып,оку орындарында оқып жүргендеге жағдай жасау.
- 4.2.15.мектептегі қажетті құрал-жабдықтармен,оқулықтармен,шаруашылық заттармен уақытылы қамтамасыз ету.
- 4.2.16.енбек занын үнемі сактау.
- 4.2.17.қызметкерлердің техника қауіпсіздігін,гигиеналық талаптарды біліп,сақтауын қадағалап отыру.
- 4.2.18.мектептің қызметкерлердің,окушылардың мүліктерінің сақталуын қамтамасыз ету.
- 4.2.19.окушыларды ыстық тамақпен қамтамасыз етуге жағдай жасау.
- 4.2.20.енбек ақыны белгіленген мерзімде беру.Қызметкерлерге еңбек ақысын төлеу шарттарының орындалуын үнемі бакылау.
- 4.2.21.мектеп қызметкерлерінің тұрмыстық жағдайларының жақсаруына тиісті женілдіктердің берілуіне ат салысу.
- 4.2.22.жұмыстың тиімділігін,сапасын арттыруға жағдай жасау,уақытылы қорытынды жасап отыру,озыккызметкерлерді мадақтау.
- 4.2.23.қызметкерлердің бастамаларын белсенділіктерін колдап,енбек ұжымында шығармашылық,ауызбіршілік ахуал тудыру.
- 4.2.24.қызметкерге уақытылы еңбек демалысын беру,демалыс немесе мейрамда жұмысқа шықкан қызметкерге демалыс күн беру.
- 4.2.25.ұжым қызметкерлерінің мүлдесін қоргайтын кәсіподак үйымының жұмыс жасауына жағдай жасау.

4.3. мектеп әкімшілігі өндірістік қажеттілікке байланысты мұғалімдердің жок адамның орнын ауыстыруға сабакқа шақыра алады.

4.4. әкімшілік сол ауданда тұратын мектеп жасындағы балалардың мектепке тартылуын үйімдастырып, бақылайды.

4.5. ата-аналардың білім беру үжымдарын басқару мекемелерінің жұмысына қатысуын үйімдастыру.

4.6. Ата-аналардың балаларының үлгерімі, тәртібі туралы мәліметтер алуарына жағдай жасау.

4.7. қызметкерлерге, окушыларға бірынғай киім үлгісін бекіту.

5. Жұмыс уақыты және оны пайдалану

5.1. Мектепке екі немесе бір күн демалыс күні немесе алты күндік жұмыс алтасы белгіленеді. Мектеп жұмысының басталу және аяқталу уақыты оку кезеңінің санына байланысты, мектеп әкімшілігімен белгіленеді.

5.2. Педагог қызметкерлердің жұмыс уақыты сабак кестесіне, мектеп Ережесінде белгіленген міндеттеріне байланысты белгіленеді.

5.3. Сабак кестесін мектеп әкімшілігі куралды, педагог қызметкерлердің уақытын барыша тиімді пайдалануды және окушылардың демалу, еңбек ету жағдайларын жақсартуды ескеріп отыру.

5.4. Директор жана оку жылында, оку жоспарына сәйкес, педагог қызметкерлерге оку жүктемесін беліп береді.

5.5. Педагог қызметкерлердің қызметінде нұскауларды орындауда жұмыс уақыттарының ұзақтығы нормаланған және нормаланбаған жұмыс уақытының бөліктерінен тұрады.

5.6. Мұғалімдерге қосымша белгіленген тәртіппен, директордың бұйрығымен, класс жетекшілік, оку кабинетінің мендерушісі, еңбек практикасын үйімдастырушы және басқада оку-тәрбие жұмыстары берілуі мүмкін.

5.7. Әкімшілік, сабак жүктемесі 1 ставқадан аспайтын мұғалімдерге, алтасына бір күндік әдістемелік жұмыс үшін бере алады, егерде бұл оку процесінің талабын бұзбаса. Мұғалімнің жұмыс күні сабагы жұмыс күні сабагы басталудан 10 минут басталады.

5.8. Кіші қызметкерлермен жұмысшылардың жұмыс күнінің ұзақтығы алмасу кестесімен белгіленеді. Жұмыс кестесін кәсіподақ келісе отырып, мектеп әкімшілігі бекітеді. Кестеде жұмыс сағаттары, демалу, тамак ішу уақыттары көрсетеді. Демалу тамак ішу орындарын кәсіподақпен келісіп отырып, әкімшілік белгілейді.

5.9. Демалыс және мереке күндері жұмыс болмайды. Мектеп қызметкерлерін демалыс, мереке күндері кезекшілікке немесе басқа жұмыстарға тек қана кейбір жағдайларда, мектеп әкімшілігінің жазбаша бұйрығымен шақыруға болады. Жұмыс шақырылған күндері заңға сәйкес тәртіппен немесе каникул күндері беріледі. Уш жасқа дейінгі баласы бар әйелдер демалыс күндері жұмысқа шақырылмайды, іссапарға жіберілмейді.

5.10. Әкімшілік педагог кызметкерлерді мектептегі кезекшілікке қояды. Кезекшілік сабакқа дейін 20 минут бұрын, сабак соң 20 минут кейін аяқталады. Кезекшілік кестесін кәсіподакпен келісіп отырып, директор бекітеді. Кезекшілердің міндеттерімен құқықтары бөлек ережемен анықталады. Кезекшілік кестесі мұғалімдер бөлмесіне ілінеді.

5.11. Кезекті демалыспен сәйкес келмейтін каникул күндері педагог кызметкерлер үшін жұмыс күндері. Бұл кездері олар педагогикалық және ұйымдастыру жұмыстарын тартылады, жұмыс уақыты олардың күнделікті оку жүктемесінің уақытынан аспау керек. Каникул кезінде енбек ұжымы жергілікті басқару ұйымдарының келісімімен 5 күндік жұмыс аптасымен жасауга болады.

5.12. Мұғалімдер мен тәрбиешілердің мектепшілік әдістемелік бірлестік отырыстары оку тоқсанында 2 рет өткізіледі. Жалпы ата-аналар жиналышы жылына бір реттен, класс жиналышы жылына 4 реттен кем емес.

5.13. Енбек ұжымының жалпы жиналышы, педагогикалық кеңес отырысының ұзактығы – 2 сағаттан ата-аналар жиналышы-1,5 сағат, окушылар жиналышы- 1 сағат, үйірме, секция сабактары-45 минуттан 1,5 сағатқа дейін.

5.14. Мектеп әкімшілігі жұмысқа келу, кетуді бақылауды ұйымдастырады. Мұғалім сабакқа келмей қалған жағдайда, әкімшілік оның орнына басқа мұғалімді жіберу шараларын қарастыру керек.

5.15. Сабакқа сырт адамдар тек кана директордың немесе оның орынбасарының рұқсатымен кіре алады. Сабак басталғаннан кейін класқа кіруге тек кана директор мен оның орынбасарларына кейбір жағдайларда гана рұқсат етіледі. Педагог кызметкерлерге оның жұмысына байланысты ескертурлерді сабак барысында, окушылардың кезінше айтуга рұқсат етілмейді.

5.16. Оқу кабинеттері сабакқа кіруге конырау согылғанға дейін ашылады.

5.17. Мектеп әкімшілігіне тыбым салынады:

- Окушылардың оқу жылы барысында, оқу процесіне байланысты емес жұмыстарға алуға, окушыларды спорттық жарыстарға, олимпиада, байқауларға, жарыстарға қатысуға бүйрекпен гана сабактан босатуга рұқсат етіледі.
- Педагог кызметкерлерді сабак кезінде қоғамдық тапсырмаларды орындауға, іс-шаралар өткізуге алуға

5.18. Мектептің педагог және басқа кызметкерлеріне рұқсат етілмейді:

- Сабак кестесін ез бетінше өзгертуге
- Сабактарды өзгертуге, қысқартуға, ұзартуға, окушыларды сабактан шыгарып Жіберуге, мектеп ішінде темекі шегуге.

5.19. Педагогикалық кызметкерлерге кезекті демалыс жазғы каникул кезінде беріледі. Кезекті демалысқа шыгу ретін мектеп әкімшілігі, мектеп жұмысының қалыпты жүре беруін ойластыра отырып шешеді. Директор демалысқа тиісті білім беру мекемесінің бүйрекшімен шығады, қалған кызметкерлер мектепшілік бүйрекпен.

5.20. оқу кезінде ақылы демалыс қызметкерге жаңуя жағдайына немесе шипажайда ем алуына байланысты беріледі.

5.21. Ақысыз демалыс оқу жылы барысында әкімшіліктің келісімімен беріледі.

6. Ата-аналар және басқада заңды үәкілдер.

- 6.1. Оқу-тәрбие процесінің маңызды белгі ата-аналармен жұмыс.
- 6.2. Ата-аналар балаларының окуяна барлық жағдайды жасайды, олардың интелектуальды, жанжакты дамуына ат салысады.
- 6.3. Балаларды 5 жасқа дейін мектеп алды даярлыққа дайындалап, 6 жастан мектепке береді.
- 6.4. Білім мекемелеріне оқытуға, тәрбиелеуге ат салысады.
- 6.5. Балалардың мектепке келуін, мектеп формасын киоін қамтамасыз етеді.

7. Оқушыларға арналған ереже

7.1. Өз Отанының лайықты болашактың жан-жакты, білімді азаматы болуга дайындалған оқушының міндеті:

- 7.1.1. Сабак кестесі бойынша сабактарға катысу
- 7.1.2. Оку жоспарының көлеміндеғы ғылымның негіздерін, практикалық әдіс-тәсілдерін менгеру
- 7.1.3. Өзінің мәдениеттік деңгейін үнемі көтеру
- 7.1.4. Мектептің қоғамдық пайдалы еңбегіне катысу
- 7.1.5. Мектептің ішкі тәртібі ережесін сақтау
- 7.1.6. Мектептің мүлкіне ұқыпты карау
- 7.1.7. Тәртіпті болу және басқа оқушылардан да тәртіп талап ету
- 7.1.8. Ұйымының пікірімен санасу
- 7.1.9. Өз қатесін түсініп, түзету, айтылған сынды дұрыс қабылдай білу
- 7.1.10. Сабакқа дайындықпен келу, үй тапсырмасын үнемі орындау, оку қуралды, оқулықтарды үнемі түгел әкеліп жүру
- 7.1.11. Уақытты тиімді пайдалану
- 7.1.12. Мұғалімдердің, мектептің басқа қызметкерлерінің, өзін-өзі басқару үйімінің тапсырмаларын уақытында, жауапкершілікпен орындау
- 7.1.13. Ата-ананы сыйлап, қамкорлық жасау, үй шаруасына көмектесу
- 7.1.14. Үлкендерге, балаларға, мүгедектерге кайырымды болу
- 7.1.15. Сабак үстінде ұялы телефон колдануға катаң тыйым салынады.
- 7.1.16. Мектепте «Смартфондарды» колдануға катаң тыйым салынады.

7.2. Оқушылардың сырты түріне қойылатын талаптар:

- 7.2.1. Ұқыптылық, таза аяқ киім, ұқыпты қойылған шаш

7.2.2. Санитарлық талаптарды орындау мақсатында мектепке екінші аяқ киімді міндettі түрде кию, жатты салқын жағдайда, мектеп әкімшілігінің келісімімен, ата-аналар комитетінің шешімімен екінші аяқ киімді кимеуге болады.

7.2.3. «Орта білім беру ұйымдары үшін міндettі мектеп формасына қойылатын талаптарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және Гылым министрінің 2016жылғы 14 кантардағы №26 бұйрығын басшылыққа алу және мектеп әкімшілігі бекіткен мектеп формасын кию.

1-11 класс окушылары үшін мектеп формасы: Ер балалар үшін: қою көк түсті пиджак немесе жилет, қара шалбар классикалық үлгіде (ұзын, тобық жабулы), ақ көйлек, бас киімсіз (дәрігердің ұсынысын қоспағанда),

Кыз балалар үшін: қою көк түсті мектеп пиджагы немесе жилет, үлгіде көрсетілген кек түсті класикалық үлгідегі юбка (тізеден сәл темен,), классикалық үлгідегі ақ кофта, ақ бантик

Спорттық киім ер балалар, қыз балалар үшін: қара түсті спорт киімі (спорттық шалбар, ақ футболка, спорттық аяқ киім).

7.2.4. Хиджаб киүге, орамал тағуға, сәнді әшекейлер тағуға, боянуга, денесінің кейбір жерлерін ішін, (омырауын, белін) ашып журуге тыйым салынады.

7.3. Сабак кезіндегі білім алушының тәртіп ережесі

7.3.1. Окушы оку кабинетіне сабак басталмай тұрып келуі қажет.

7.3.2. Кешікken жағдайда себебін класс жетекшіге түсіндіру қажет, 15 минуттан артық кешігу себебі мектеп директорының орынбасарының атына жазбаша турде жазылып беріледі.

7.3.3. Әрбір сабак алдында окушылар мұғаліммен тұрып сәлемдеседі. Сабак сонына дейін окушы оку кабинетінен тек мұғалімнің рұқсатымен шығады.

7.3.4. Сабак кезінде окушы тек қана оқумен айналысып, жан-жагындағы окушыларға кедергі келтірмей отыруы қажет.

7.3.5. Сабак үстінде шулауга, басқа балаларды ойынмен, әнгімемен алаңдатуға болмайды.

7.4. Окушыларға сабактан тыс бос уақыттарын кітапханада, факультатив, үйірме, секцияларға катысу ұсынылады.

7.5. Окушы сабактан тек қана тәмендегідей себептермен босатылады: денсаулығына байланысты, военкоматқа шақыртқанда ата-анасының себепті жазбаша түсірген арызымен, спорттық және басқа шараларға қатысадын дәлелдейтін құжаттармен;

7.6. Ережені бұзған окушылар әкімшілікке шакырылып, шара алынады:

- ата-аналарына хабарлау;
- ата-аналарын мектепке шакыру;
- мектеп психологына, медицина қызметкерлеріне сөйлесуге жіберу;
- ата-аналар комитетінің отырысына шакыру;
- әкімшілік кеңес, педагогикалық кеңеске шакыру;

7.5.2. Білім алушылар өздерінің күрдастары мен ұлкендерге құрметпен қарауы тиіс, шағаласындағыларга дөрекілік көрсетпейді және әлеуметтік қоргалмаган адамдарга аяушылық болады, мүмкіндігінше оларды қоргайды.

7.5.3. Білім алушылар адалдықтың, мәдениеттілік пән әдептіліктің үлгісі болып табылады, азғындықтың көрінуіне тәзбейді және жыныстық, үлттық немесе діни белгілері бойынша көмітушілікке жол бермейді.

7.5.4. Білім алушылар салауатты өмір салтын қолдайды және зиянды әдеттерден толығымен бас тартады.

7.5.5. Білім алушылар білім беру мекемесінің тәртібін құрметтеуі, онын мүлкін ұқынты ұстап, тазалық пен тәртілті қадағалауы қажет.

7.5.6. Білім алушыларға білім беру мекемесінің аумагына кез келген мақсатта қару, жарылғыш немесе өртөндік заттар, алып келуге тыым салынады.

7.6.1. Білім беру мекемесінің аумагында темекі шегуге тыым салынады;

7.6.2. Әдепсіз сөздер мен қылықтар қолдануга тыым салынады. Білім алушылар ара қатынасты анықтау үшін ешқашан физикалық (дене) күш көрсетпейді және дөрекі сөздер қолданбайды. Дене күшін көрсете адамның абыройын қорлайды және аталған әрекетке үзілді-кесілді тыым салынады.

7.6.3. Білім алушылар шығармашыл белсенділікті дамытуға (ғылыми-білімді, спорттық, көркемдік және т.б.), бірлескен мәдениет пен білім беру үйімінің беделін көтеруге бағытталған әртүрлі әрекеттің қажеттілігі мен пайдалы екендігін мойындауы қажет.

7.6.4. Білім беру мекемесінен тыс жерде білім алушылар сол білім беру мекемесінің әкілі болып табылатындығын әрқашан есте сақтауы тиіс және оның абыройы мен беделін түсіріп алмау үшін барлық күшін салып әрекет етуі қажет.

8. Еңбек тәртібін сақтау

8.1. Еңбек тәртібін бұзу, міндеттерін жауапкершілікпен орындау, әр-түрлі шара қолдануга әкеліп соқтырады.

8.2. Мектеп әкімшілігі еңбек тәртібін бұзғандығы үшін төмендегідей шараптар қолданады:

- ескерту
- сөгіс
- қатаң сөгіс
- жұмыстан шыгару

8.3. Себепсіз жұмысқа шықпай қалған жұмыспылардың еңбек демалысынан сол күндер шегеріледі. Жұмыста себепсіз 3 сағаттан артық болмай қалу, жұмысқа шықпай қалған болып есептелініп, дәл осындай шара қолданылады.

8.4. Тәртіптік шарапы директор немесе оның орынбасары қолданып, бұйрықпенхабарланады. Мектеп әкімшілігі тәртіптік шарапы қолдануды орнына, бұл мәселені еңбек ұжымының немесе кәсіподак комитетінің қарауына беруге болады.

8.5. Шара алынбас бұрын мектеп тәртібін бұзушыдан жазбаша түсініктеме алынады. Қызметкердің түсініктеме беруден бас тартуы, шара қолдануга кедергі бола алмайды.

8.6. Эрбір тәртіп бұзушылықка бір ғана шара алынады.

8.7. Оқушыларга тәрбие беруге міндетті педагог қызметкерлер, адамгершілікке жат қылығы үшін жұмыстан шығарылуы мүмкін. Бұндай қылыққа оқушыға қол жұмсау да жатады.

8.8. Тәртіптік шара негізінде, адамгершілікке жат қылығы үшін жұмыстан шығару кәсіподактың көлісімінсіз іске асырылады.

9.Жұмыстагы жетістіктері үшін мадактау

9.1. Жастарды оқыту, тәрбиелеудегі жетістіктерге, міндеттерін жауапкершілікпен аткарғанға, шыгармашылық жетістіктерге тәмендегідей мадактаулар жасалады:

- алғыс беру
- сый ақы беру
- бағалы сыйлықпен марапаттау
- құрмет тақтасына ілу
- құрмет грамотасымен мадактау
- наградага ұсыну
- категориясын кетеру

Мадактау кәсіподак комитетінің бірлесе немесе келісе отырып беріледі.

9.2. Ерекше жетістіктері үшін қызметкерлер орден, медальдар, құрметті атақтарға ұсынылады.

9.3. Мадактаулар бүйіркепен беріліп, ұжымға жеткізіліп, еңбек кітапшасына жазылады.

9.4. Өз міндеттерін ұқыпты, жауапкершілікпен аткаратын қызметкерлерге әлеуметтік – мәдени, тұрмыстық салаларда женілдіктер карастырылады.

Мектептің ішкі тәртібінің типтік ережелері

1-12 бетке дейін номірлентен

Мектеп директоры

Ж.У. Текебаев

